

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 18.09.1959, sp. zn. 5 Tz 53/59, ECLI:CZ:NS:1959:5.TZ.53.1959.1

Číslo: 6/1960

Právní věta:

V případě, že obviněný byl již dříve odsouzen, je nejen pro posouzení otázky trestu, ale i pro posouzení, zda se dopustil trestného činu výtržnictví podle § 188 b) tr. zák., nutno zhodnotit závažnost předchozích odsouzení.

Trestného činu výtržnictví podle § 188 b) tr. zák. se dopouštějí především nepřátelské a protispolečenské živly, u nichž zjevná neúcta ke společnosti se projevuje výtržnostmi a hrubými neslušnostmi nebo i jinak, zejména jejich záporným postojem k práci, k pracujícím, k jejich společenským organizacím, k budovatelskému úsilí pracujících, k veřejnému životu. Právě tímto zaměřením, z něhož pak i výtržnické jednání pramení, se liší trestný čin výtržnictví od jiných trestných činů, např. podle § 187 odst. 1 tr. zák. a přestupků podle § 127 či § 85 odst. 2 písm. b) tr. zák. spr. Proto nelze bez dalšího z pouhého zjištění o vnějším průběhu neslušného nebo výtržnického jednání spolehlivě usoudit, že výtržnické jednání svědčí o zjevné neúctě pachatele vůči společnosti a že právě tímto jednáním měla být tato neúcta projevena.

Soud: Nejvyšší soud ČSR

Datum rozhodnutí: 18.09.1959

Spisová značka: 5 Tz 53/59

Číslo rozhodnutí: 6

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Dokazování, Odpovědnost za schodek na svěřených hodnotách, Přečin proti socialistickému soužití, Recidiva, Trest, Výtržnictví

Předpisy: 86/1950 Sb. § 17

§ 127 64/1956 Sb. § 2

§ 177

§ 180

§ 187

§ 188b 88/1950 Sb. § 35a

§ 19

§ 85

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Obžalovaný v noci na 16. 3. 1958 ve vinárně Radniční sklípek v Novém Jičíně, pak i na Leninově náměstí v Novém Jičíně a na okresním oddělení veřejné bezpečnosti, kam byl pak předveden, v přítomnosti více lidí se vulgárně vyjadřoval o své nevěrné manželce, nadával a vyhrožoval jí i jinými občanům, ohrožoval je dřevěnou latkou, zakročujícího orgána VB uchopil za klopy kabátu, cloumal jím a urážlivě se vyjádřil o přítomných bezpečnostních orgánech.

Lidový soud v Novém Jičíně uznal obžalovaného vinným trestnými činy výtržnictví podle § 188 b) tr. zák., násilí na veřejném činiteli podle § 177 odst. 1 písm. b) tr. zák. a urážky veřejného činitele podle § 180 tr. zák. a odsoudil ho k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na tři roky se ztrátou čestných práv občanských na tři roky po odpykání trestu. Tento rozsudek nabyl právní moci.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem zrušil rozsudek lidového soudu ve výroku o vině trestným činem výtržnictví podle § 188 b) tr. zák. a ve výroku o trestu a tomuto soudu nařídil, aby v rozsahu zrušení věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Generální prokurátor ve stížnosti pro porušení zákona vytýká, že byl zákon porušen v ustanovení § 2 odst. 7 tr. ř. a § 188 b) tr. zák., pokud byl obžalovaný uznán vinným též trestným činem výtržnictví podle § 188 b) tr. zák., jakož i v ustanovení § 2 odst. 7 tr. ř. a § 17 odst. 1 písm. b) tr. zák. a § 19 odst. 1 tr. zák., pokud byl obžalovanému uložen příliš přísný trest, který je v očividném nepoměru ke stupni nebezpečnosti činu pro společnost.

Stížnost pro porušení zákona je důvodná.

Lidový soud správně zjistil, že mezi obviněným a jeho manželkou docházelo v poslední době k častým hádkám a výstupům. Tyto neshody vyvrcholily, když obviněný v noci na 16. 3. 1958 po svém příjezdu z Přerova nezastihl svou manželku doma a našel ji opět v místní vinárně Radniční sklípek, jak se baví s cizími muži. Obviněný se rozčilil a počal své manželce před přítomnými hosty nadávat. Jeho manželka na toto jeho chování nereagovala, bavila se dále se svou společností a pak s touto společností odešla v doprovodu jednoho muže z této společnosti. Obviněný za nimi šel a když viděl, jak odbočili do boční ulice, uchopil z výkopu prováděného na této ulici dřevěnou latku a chtěl touto latkou manželku a jejího průvodce zbit. Svůj úrok doprovázel sprostými nadávkami a pohrůzkami pronesenými za přítomnosti většího množství lidí, kteří vyšli z vinárny. Příslušníka VB, který ho napomínal k pořádku, uchopil za klopy kabátu a cloumal jím. Teprve přivolané posile VB se s pomocí občanů podařilo dopravit obviněného na okresní oddělení veřejné bezpečnosti. Obviněný při tom na adresu přítomných příslušníků VB pronesl a opakoval různé urážlivé výroky, jako „dejte mně pouta jako Alžířanům...“.

Pro správné posouzení věci bylo však třeba ještě zjistit z výpovědi obviněného i všech očitých svědků trestného činu, že obviněný se celého tohoto jednání dopustil v silné podnapilosti.

Závěr lidového soudu, že toto jednání, jež má objektivní znaky výtržnosti a hrubé neslušnosti, svědčí o zjevné neúctě obviněného vůči společnosti, je učiněn výhradně jen na základě shora učiněných zjištění soudu o samotném vnějším průběhu jednání obviněného. Tento postup soudu byl nesprávný. Soudu nemělo ujít, že vlastním motivem jednání obviněného byla žárlivost na manželku a celé jeho jednání, jak bylo soudem zjištěno, se jeví jako scéna ze žárlivosti. Soud si měl uvědomit, že trestného činu výtržnictví podle § 188 b) tr. zák. se dopouštějí především nepřátelé a protispolečenské živly, u

nichž zjevná neúcta k společnosti dochází výrazu výtržnostmi a hrubými neslušnostmi a projevuje se i jinak, zejména jejich záporným postojem k práci, k pracujícím, k jejich společenským organizacím, k budovatelskému úsilí pracujících, k veřejnému životu. Právě tímto zaměřením a celým chováním pachatele, z něhož pak i výtržnické jednání pramení, se liší trestný čin výtržnictví např. od jiných trestných činů podle § 187 odst. 1 tr. zák. a přestupků podle § 127 či § 85 odst. 2 písm. b) tr. zák. spr. Proto nelze bez dalšího z pouhého zjištění o vnějším průběhu neslušného nebo výtržnického jednání spolehlivě usoudit, že výtržnické jednání svědčí o zjevné neúctě pachatele vůči společnosti a že právě tímto jednáním měla být tato neúcta projevována. Proto měl soud uvážit také ty výsledky řízení, ze kterých lze usuzovat na třídní postoj obviněného, na jeho poměr k práci a ke společnosti. Měl zejména uvážit, že obviněný pochází z dělnické rodiny, že podle zprávy zaměstnavatele pracuje již několik let na stavbě v Bludovicích jako vedoucí čtyř kopáčů a betonářů, práci v četě dobře zajišťuje a svou pracovní morálkou je příkladem všem členům čety. Četa je zapojena do socialistické soutěže a již po delší dobu je v podnikové soutěži vyhodnocována jako nejlepší. Obviněný pro své přímé a kamarádské chování ke kolektivu pracujících byl zvolen úsekovým důvěrníkem ROH a tuto funkci dobře zastává. Stejně měl soud uvážit, že obviněný má podle zprávy o pověsti dobrou pověst i ve svém bydlišti a o svou rodinu se řádně stará. Dobrá shoda mezi manžely byla porušena tím, že jeho manželka v nočních hodinách sama navštěvuje noční podniky a z toho důvodu pak dochází k hádkám a neshodám mezi manžely.

Podrobnějšího rozboru, a to nejen při posouzení otázky trestu, ale již při posouzení, zda je dána kvalifikace trestného činu výtržnictví podle § 188b) tr. zák., zasluhuje otázka předchozích odsouzení obviněného. Soud tu (při posouzení otázky trestu) mechanicky zjišťuje z rejstříku trestů, že obviněný je osobou sedmkrát trestanou pro různé trestné činy, kdyby si soud opatřil - jak to bylo jeho povinností - spisy o dřívějších odsouzeních obviněného a uvážil jejich obsah, musel by dojít ke zjištění, že z největší části jde v jednání, která podle dnešního právního stavu nelze posuzovat jako trestné činy, nýbrž jen jako přestupky, při čemž největší část těchto jednání byla spáchána před mnoha lety. Poslední odsouzení rozsudkem lidového soudu v Novém Jičíně v roce 1955 (2 T 215/55), kde šlo o odcizení 4 q cementu v ceně 95 Kčs, nelze pro menší výši škody a nedostatek jiných okolností zvyšujících společenskou nebezpečnost tohoto jednání považovat za trestný čin, nýbrž jen za přestupek podle § 35 a) tr. zák. spr. Úhrnné hodnocení všech těchto okolností o osobě obviněného, jeho poměru k práci, rodině, společnosti a veřejnému životu spolu se zjištěným motivem jednání obviněného mohlo vést pak soud k jinému závěru zda výtržnické a neslušné jednání, jehož se obviněný dopustil, svědčí o jeho hrubé neúctě vůči společnosti. Výsledky řízení nasvědčují tomu, že jednání podnapilého obviněného vůči jeho manželce a jejímu společníkovi zakládá přestupek podle § 85 odst. 2 písm. b) tr. zák. spr. Pokud jde o jednání obviněného vůči příslušníkům VB, vylučuje § 2 tr. zák. spr., aby jednání, které soud kvalifikoval správně jako trestné činy podle § 177 odst. 1 písm. b) tr. zák. a § 180 tr. zák., byla současně (tj. v jednočinném souběhu) kvalifikována i jako některý přestupek.

Pokud jde o trest, bylo již poukazováno na to, jak kusé a nesprávné jsou závěry soudu, že obviněný je osobou sedmkrát trestanou pro různé trestné činy, naposledy v roce 1955 pro trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 245 tr. zák. Další závěr soudu, o který se přímo opírá odůvodnění, proč obviněnému byl uložen represivní trest, že totiž způsob, jakým se obviněný dopustil trestného činu, svědčí o hrubých charakterových vadách obviněného, je v přímém rozporu s uvedeným zjištěním soudu, o které se opírá výrok o vině. Z nich se přímo podává, že jednání vůči manželce a jejímu společníkovi se obviněný dopustil v rozčilení v podnapilém stavu a ze žárlivosti, když před tím byl popuzen chováním své manželky a jejími společníky. Takto motivované v rozčilení, podnapilosti a lítosti nad rozvratem manželství provedené jednání nesvědčí o nějakých hrubých charakterových vadách obviněného, jehož pracovní morálka a pověst je jinak dobrá. Pokud pak jde o motiv a způsob násilného jednání obviněného proti příslušníkům VB, měl soud uvážit, zda podle celé situace obviněný neútočil proti příslušníkům VB proto, že se ve své podnapilosti, rozčilení a

zaujatosti nesprávně domníval, a že příslušníci VB, když jej napomínají ke klidu, se proti němu zastávají jeho manželky, jež podle jeho úsudku pro své chování žádného zastání nezasluhovala. Okolnosti, které jsou rozhodné pro posouzení stupně společenské nebezpečnosti činu a pachatele, byly tedy při úvaze, jaký trest je obviněnému uložit, zjištěny kuse a posouzeny nesprávně. Uložený trest je proto v očividném nepoměru ke stupni nebezpečnosti činu pro společnost.

Bylo proto odůvodněné stížnosti pro porušení zákona vyhověno a za účelem nápravy vadného rozhodnutí napadený rozsudek zrušen a věc vrácena k novému projednání a rozhodnutí.